

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3382/2021. (IX. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 17.Bv.1540/2017/35. számú végzése és a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.226/2019/2. számú végzése alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Visontai Csongor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként panaszt és kártalanítási kérelmet nyújtott be 2017. szeptember 1-jei dátummal alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, 2016. május 10. napjától a döntéshozatal napjáig terjedő időszak tekintetében a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetnél.
- [3] Az indítványozó kérelmében többek között hivatkozott a túlszűfolt zárkákra, a mellékhelységek nem megfelelő elkülönítésére, élőködők jelenlétére, valamint a világítás, szellőztetés, fűtés elégtelen voltára.
- [4] Az elsőfokú bíróság a kérelemnek részben helyt adott és a megjelölt időszakból, az érdemben elbírált 2017. június 11-től 2017. szeptember 11-ig terjedő 93 napból 92 napra 128 000 forint kártalanítást állapított meg, egyebekben a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (4) bekezdése kimondja, hogy a kártalanítási igény attól a naptól számított 6 hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. A 2017. január 1. napját megelőzően benyújtott kérelmekre, függetlenül attól, hogy a jogsértő körülmények folyamatosak voltak a törvény hatálybalépését követően is, a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján a 6 hónapos jogvesztő határidő az irányadó, amelyet a kérelmező elmulasztott. A 2017. január 1. napját követő időszak tekintetében kitért arra az eljáró bíróság, hogy a Bv. tv. 144/B. §-ban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt az indítványozó csak egy alkalommal, 2017. szeptember 11. napján terjesztette elő, ezért a vizsgált időszak ezen időponttól visszamenőleg 3 hónapra vizsgálható, ugyanis a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése értelmezése alapján hosszabb időn át fennálló alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetén a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt 3 havonta újra be kell nyújtani.
- [5] Megjegyezte az elsőfokú bíróság azt is, hogy álláspontja szerint, bár az indítványozó a kártalanítás megállapítását a döntéshozatalig terjedő időszakig kérelmezte, az jövőre nézve azonban nem érvényesíthető. A bíróság utalt arra is, hogy az indítványozó újabb panaszt is nyújtott be, amelyet a Szegedi Törvényszék külön eljárásban bírál el.
- [6] Az elsőfokú végzés ellen a jogi képviselő jelentett be fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú végzés megváltoztatását oly módon, hogy az előterjesztett kártalanítási kérelmet az abban megjelölt időszak teljes egészét vizsgálva állapítsanak meg kártalanítást, illetve amennyiben ez nem lehetséges, akkor helyezték hatályon kívül az elsőfokú döntést és utasítsák új eljárásra az eljáró bíróságot. A fellebbezés alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék a 1.Bpkf.226/2019/2. számú végzésével az elsőfokú döntést megváltoztatta és a kártalanítás összegét pontosította, azt 128 800 forintra emelte, egyebekben az elsőfokú végzést helybenhagyta hivatkozva annak helyes indokaira.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 17.Bv.1540/2017/35. számú elsőfokú végzése és a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.226/2019/2. számú végzése alaptörvény-

- ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes hatósági eljáráshoz, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült, ugyanis az eljáró bíróságok tisztességtelen módon és alaptörvény-ellenesen alkalmazták a vonatkozó jogszabályhelyeket.
- [9] Az indítványozó előadta, hogy a Bv. tv. célja a fogvatartottak számára kártalanítás lehetővé tétele volt, nem annak az ellehetetlenítése. Ezzel kapcsolatosan kitért arra is, hogy a Székesfehérvári Törvényszék különböző összetételű tanácsai, valamint más törvényszékek is különböző joggyakorlatot alkalmaznak és alakítottak ki illetékességi területükön, amely szintén nem biztosít tisztességes eljárást, törvényértelmezésük helytelen és alaptörvény-ellenes, ezáltal hátrányosan érinti a kártalanításra jogosultakat.
- [10] Előadta, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése csupán negatív kötelezést tartalmaz azt szabályozza, hogy amennyiben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények hosszabb ideig fennállnak, akkor nem kell 3 hónapon belül újabb panaszt benyújtani, az eljáró bíróság azonban ezt úgy értelmezte – véleménye szerint helytelenül –, hogy 3 hónap elteltével újabb Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kell benyújtani a felelős szerv vezetőjéhez, amely tehát ellehetetleníti a hasonló helyzetben lévő elítélteket.
- [11] Az indokolásban kifejtett álláspontjának alátámasztására példaként hivatkozott a Budapest Környéki Törvényszék egy másik, hasonló ügyben született végzésére, amelyben ezen érvelést elfogadták, valamint utalt több, korábbi alkotmánybírósági határozatra és hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlat szerint a tisztességes eljárás olyan mérce, amelyet az eljárás egészének figyelembevételével lehet és kell megítélni, valamint nem lehet olyan szükségesség, ami ezt arányosan korlátozhatja.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelelő. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [15] Az indítványozó hivatkozott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. A XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági végzések és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. A panasznak ez az eleme így nem bírálható el érdemben.
- [16] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [18] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói

határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában kizárólag az eljáró bíróságok szerinte téves törvényértelmezését vitatta {lásd hasonlóan például: 3102/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [17]; 3103/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [20]; 3085/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így tehát nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [22] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 14.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1275/2019.

